

Sygn. akt I UK 416/16

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania S. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 czerwca 2017 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 kwietnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2016 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 30 września 2015 r., zmieniającego decyzję organu rentowego z dnia 26 marca 2015 r., odmawiającą przyznania wnioskodawcy S. S. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach i przyznającego wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 16 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny, do przyjętych przez Sąd pierwszej instancji okresów pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 5 miesięcy i 16 dni, doliczył także zatrudnienie wnioskodawcy w okresach: od dnia 4 maja do dnia 30 czerwca 1977 r. na stanowisku betoniarza i od dnia 1 lipca do 31 sierpnia 1977 r. na stanowisku operatora suwnicy w P. w O. (3 miesiące, 27 dni); od dnia 1 września 1977 r. do

dnia 1 stycznia 1978 r. na stanowisku pomocnika operatora koparki w P. w E., Z. w O. (4 miesiące). Pozwoliło to na stwierdzenie, że wnioskodawca wykazał wymagane 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej jako rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r.) i na przyznanie mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) w związku z § 4 tego rozporządzenia. Sąd Apelacyjny ustalił, że pracując na stanowisku pomocnika operatora koparki w okresie od dnia 1 września 1977 r. do dnia 1 stycznia 1978 r. wnioskodawca, który uprawnienia do kierowania ciężkimi maszynami budowlanymi uzyskał w dniu 23 grudnia 1977 r., wykonywał takie same czynności jak operator koparki. Pracował na zmianę z operatorem koparki. Niewątpliwie w początkowym okresie pracy na stanowisku pomocnika operatora (w pierwszych dniach, czy tygodniach) uczył się kierowania ciężkim sprzętem, zdobywał praktyczne umiejętności i przygotowywał się do uzyskania właściwych uprawnień do samodzielnego wykonywania pracy operatora koparki, nie mniej jednak faktycznie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, tak samo jak operator koparki, którego praca jest wymieniona w dziale V poz. 3, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., jako praca maszynisty ciężkich maszyn budowlanych i drogowych.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.. Zaskarżając wyrok w całości wniósł o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy, tj. zmianę wyroku Sądu Okręgowego i oddalenie odwołania wnioskodawcy od decyzji z dnia 26 marca 2015 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

Skarga kasacyjna została oparta na podstawach naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 1 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. przez ich niewłaściwe zastosowanie i

dokonanie wykładni rozszerzającej § 1 ust. 1 tego rozporządzenia, polegającej na zaliczeniu do zatrudnienia w szczególnych warunkach pracy wnioskodawcy w okresie od dnia 1 września 1977 r. do dnia 1 stycznia 1978 r. na stanowisku pomocnika operatora koparki, której nie wymienia wykaz A, a w konsekwencji przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku mimo że nie legitymował się on 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że w sprawie „doszło do błędu w subsumcji normy prawnej do ustalonego stanu faktycznego. Błąd taki nosi cechy kwalifikowanego naruszenia prawa, co spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia. Zachodzi więc potrzeba eliminacji wyroku z obrotu prawnego. Z tych przyczyn skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania jako oczywiście uzasadniona”. Zdaniem skarżącego, Sąd Apelacyjny przyznając prawo do świadczenia z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sposób oczywisty naruszył prawo.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Skarżący, który powołuje się na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r. II UK 246/07, LEX Nr 449007). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Ponadto oczywista zasadność skargi zachodzi wtedy, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia podstaw kasacyjnego zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), które ewidentnie uzasadniały uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). Strona skarżąca jest w tym zakresie zobowiązana do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, gdyż o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Dodatkowo należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343).

Mając powyższe na uwadze zauważyć należy, że wniesiona skarga nie

zawiera żadnego wyводу prawnego, który stanowiłby poparcie twierdzenia, że jest ona oczywiście uzasadniona zwłaszcza, iż rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący ogranicza się do twierdzenia, że jest ona oczywiście uzasadniona z uwagi na „błąd w subsumcji normy prawnej do ustalonego stanu faktycznego” i „oczywiste naruszenie prawa”, tj. art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., a więc odwołując się do naruszenia przepisów wskazanych w podstawach skargi. Tymczasem o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860), a skarżący nie przedstawia żadnej argumentacji wskazującej, iż wymienione w podstawach skargi kasacyjnej przepisy zostały naruszone w sposób kwalifikowany, widoczny na pierwszy rzut oka.

Wobec braku jakichkolwiek proceduralnych zarzutów kasacyjnych, które mogłyby podważyć miarodajne dla Sądu Najwyższego ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), w postępowaniu kasacyjnym wiążące były ustalenia zaskarżonego wyroku, że w okresie od dnia 1 września 1977 r. do dnia 1 stycznia 1978 r. skarżący „wykonując pracę pomocnika operatora wykonywał takie same czynności jak operator koparki Pracował na zmianę z operatorem koparki. Niewątpliwie w początkowym okresie pracy na stanowisku pomocnika operatora (w pierwszych dniach, czy tygodniach) uczył się kierowania ciężkim sprzętem, zdobywał praktyczne umiejętności i przygotowywał się do uzyskania właściwych uprawnień do samodzielnego wykonywania pracy operatora koparki, nie mniej jednak faktycznie pracował tak samo jak operator koparki stale i w pełnym wymiarze czasu pracy”. Ustalenia te wykluczają uznanie, że skarżący w spornym okresie nie pracował w warunkach szczególnych, skoro faktycznie wykonywał pracę operatora koparki, wymienioną w dziale V poz. 3 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Apelacyjny prawidłowo zaliczył sporny okres zatrudnienia wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych, stosownie do wskazanych w zaskarżonym orzeczeniu przepisów.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 października 2016 r., I UK 355/15, LEX nr 2157270; z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10, LEX nr 950426; z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638; z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329).

W konsekwencji należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał by zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą, a która by uzasadniała twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej w zakresie naruszenia wskazanych przepisów. Stwierdzenie takiego kwalifikowanego naruszenia wymagałoby poszukiwania w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, jak też ponownej weryfikacji i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co usuwa się spod weryfikacji kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i przekreśla tezę o rzekomo oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

